A. D. 1892

CURRENDA IV.

Ceremonie Wielkiego Tygodnia

w których kościołach powinny a w których mogą się odprawiać?

I. W Niedzielę Palmową (Kwietnią) wolno święcić palmy w każdym kościele, i w każdej publicznej kaplicy, w której wolno *śpiewać* Mszę św. (S. R. C. 31 Martii 1640). Nie wyjmują się z pod tej reguły kościoły przy klasztorach żeńskich (S. R. C. 16 Sept. 1663) ani kościoly przy kościołach zakonów męskich (S. R. C. 8 April. 1702), ani nareszcie Kościoły Bractw kościelnych (S. R. C. 16 Sept. 1704). Wyjątek tam tylko jest, gdzie na podstawie uchwał Synodalnych lub też na podstawie szczegółowych układów, albo niepamiętnego zwyczaju prawo to święcenia palm przysługuje wyłącznie kościołowi parafialnemu. Nie wolno jednak zakonnikom w żadnym razie posyłać święconych palm do domów Wiernych, gdyż przywilej ten jest wyłącznie przywilejem kościołów parafialnych, względnie proboszczów. (S. R. C. 9 Iunii 1688).

II. We Środę, Czwartek i Piątek Wielkiego Tygodnia *Matutinum tenebrarum* z obowiązku odprawiać się winno w *kościołach katedralnych, kolegiackich* i tych *klasztornych,* w których z reguły odprawia się *Officium divinum in choro.* Wolno zaś toż Matutinum tenebrarum cum Laudibus odprawiać w każdym kościele parafialnym, i w innym, chociaż officium div. in choro w tychże kościołach per annum się nie odprawia.

III. W Wielki Czwartek, Piątek i Sobotę W. Tygodnia wolno *uroczystą Mszę Św.*, a względnie Missam praesanctificatorum i ceremonie św. odprawiać we wszystkich kościołach, w których: a) Najświętszy Sakrament w tabernaculum *ustawicznie* się przechowuje (S. R. C. 14 Iunii 1659), b) przy których jest dostateczna liczba służby kościelnej, tak żeby te święte ceremonie dokładnie wykonać można (S. R. C. 1. Sept. 1838). Ponieważ wiele jest kościołów takich, przy których nie ma dostatecznej liczby kleru tak, iżby officia Diaconi i Subdiaconi mogły być spełnione przez duchownych, przeto Papież Benedykt XIII. rozporządził, i w r. 1725 pod tytułem „*Memoriale rituum pro aliquibus praestantioribus sacris functionibus persolvendis in minoribus ecclesiis parochialibus*“ ogłosił, że ceremonie święte w tych trzech dniach W. Tygodnia może pro-

boszcz wykonać i bez Dyakona i Subdyakona, — a tylko przy pomocy czterech a najmniej trzech akolytów ze stanu świeckiego (ob defectum clericorum) byle ci akolici uprzednio zostali dobrze pouczeni, wyćwiczeni i w komeżkach ministrowali.

Uwaga co do słuchania spowiedzi CHORYCH przez KAPŁANÓW NIE PARAFIALNYCH.

Dosyć często zwłaszcza po miastach zdarza się, że chorzy których się Sakramentami świętymi na łożu śmiertelnem ma zaopatrzyć, żądają do wysłuchania ich spowiedzi św. kapłana nie proboszcza ani zastępcy tegoż wikaryusza, lecz chcą się spowiadać przed kapłanem nie parafialnym. W takim razie kapłan słuchający spowiedzi św. chorego, powinien o tem zawiadomić właściwego proboszcza, do którego należy prawo i obowiązek zaopatrywania, albo też zostawić u chorego pisemną kartkę na dowód, że chory się spowiadał. Tak nakazuje Papież Klemens X. d. 21 lipca 1670... „*certioratio huiusmodi fiat saltem per scripturam apud ipsum infirmum relinquendam*“.

„PAX“ czy daje się w czasie Mszy św. z assystą przed Wystawionym N. S. (coram exposito Sanctissimo?)

Zdarzały się w Dyecezyi wypadki, że podczas Mszy św. z asystą i z Wystawieniem Najśw. Sakramentu Celebrans nie dawał „Pax“ mimo że Dyakon, albo nawet Archidyakon (Presbyter assistens) przyklęknął i na „Pax“ czekał. Czy dobrze robił ów Celebrans? Odpowiedź: Ani rubryki, ani rubrycyści, ani rezolucye św. Kongr. Obrzędów nie zabraniają dawać „Pax“ w takich wypadkach. Owszem w komentarzu do Instrukcyi Klemen. §. XXIX., gdzie *peculiares ceremoniae pro Missa Solemni coram Exposito* są wyłuszczone, nie ma ani słowa o tem, żeby „Pax“ nie dawać — przeciwnie czytamy tam: mox (i. e. post lotas et abstersas manus ad „Lavabo“ Celebrans) iterum ad altare ascendit, ubi facta genuflexione, *Missam prosequitur usque ad Communionem iuxta solitum,* si excipias, quod ad „Orate fratres“ non perficit circulum.

Ponieważ w Dyecezyi Naszej takie Msze św. czyto na odpustach, czy z okazyi 40-godzinnego Nabożeństwa często się odprawiają, przeto zwracamy uwagę Celebransa i Assystujących na przepis kościelny w tej mierze.

Facultas

data Nobis die 8 Martii 1892 ad TRIENNIUM dumtaxat: dispensandi parochos insufficienter dotatos ab applicatione Missae pro populo diebus festis suppressis.

Sub die 19 Februarii 1892 direximus ad S. Sedem Apostolicam humillimas preces sequentis tenoris:

Beatissime Pater! Iteratis vicibus, tum singillatim, tum collective in Congregationibus decanalibus petierunt mei sacerdotes Dioecesani dispensationem ab obligatione applicandi Missam pro populo diebus festivis abrogatis, quibus etiam populus fidelis nec Missam audire, nec ab operibus servilibus abstinere tenetur. Causae dispensationis proferebantur diversae, et imprimis insufficiens dotatio nonnullorum parochorum, magnus numerus fundationum missalium, quarum reditus iniuria temporum partim totaliter annihilatus, partim gravissimis praestationibus publico aerario solvendis est oneratus. Omnes tamen praedictae preces ob defectum facultatis permanebant sine desiderato effectu. Demum recentissimis temporibus Sacra Congregatio Concilii Tridentini Interpretum, tribuens sub die 26 Novembris 1891 Episcopo Premisliensi facultatem eiusdem dispensationis, in tantum animum meum erexit, ut ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus praedictae facultatis ob easdem causas gratiosissimam concessionem suppliciter implorare audeam.

S. Congregatio Concilii ad preces has ita respondit:

Die 8 Martii 1892 = Sacra Congregatio Emorum ac Rmorum S. R. E. Cardinalium S. Concilii Tridentini Interpretum vigore specialium facultatum Sibi a SSmo Dno tributarum suprascriptis Episcopi Tarnoviensis Oratoris precibus annuens, benigne commisit eidem, ut cum parochis suae Dioecesis, de quorum tenui et insufficienti dotatione constat ab onere applicandi missam pro populo diebus festis suppressis tantum, et ad *triennium dumtaxat*, pro suo arbitrio et conscientia gratis dispensare possit et valeat.

Facultas

data Nobis 8 Martii 1892 ad QUINQUENNIUM, concedendi Clero Nostro dioecesano facultatem recitandi Matutinum cum Laudibus diei sequentis, jam hora secunda post meridiem diei antecedentis.

Sub die 10 Febr. 1892 apud S. Sedem Apostolicam ita supplices facti sumus:

Beatissime Pater! Ad preces Episcopi Premisliensis rit. lat. indulsit S. Congregatio Emmorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ut omnes eiusdem

Dioecesis clerici ad recitationem officii divini obligati Matutinum cum Laudibus inde *a hora 2. pomeridiana imo statim post meridiem* anticipare valeant. Eiusdem tenoris indultum etiam pro meo clero dioecesano plurimis negotiis et officiis occupato exoptatum atque opportunum agnoscens, ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus gratiosissimam eiusdem indulti concessionem imploro.

Quibus precibus S. Sedes Apost. annuens, ita rescripsit:

Die 8. Martii 1892. S. Congregatio Emorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum vigore facultatum sibi a SSmo Dno Nostro tributarum suprascriptis Episcopi Oratoris precibus *per quinquennium tantum* benigne annuere dignata est.

Quae pro notitia Venerabili Clero communicamus cum eo, quod omnes Clerici ad officium divinum recitandum obligati et plurimis negotiis ac officiis occupati, conformiter huic indulto Matutinum cum Laudibus diei sequentis, jam *hora secunda pomeridiana imo statim post meridiem* recitare possint ac valeant, — per proximum *quinquennium tantum.*

N. 675.

W sprawie otwierania krypt grobowych w kościołach.

Zdarza się, że podziemia grobowe pod kościołami lub kaplicami nieurządzone do zwiedzania, bez pozwolenia właściwej władzy, osoby do tego nieupoważnione otwierają, a nawet trumny w nich się znajdujące przetrząsają dla zaspokojenia próżnej ciekawości i z ujmą dla czci należnej zmarłym, przy czem częstokroć giną lub uszkodzenia doznają zabytki archeologiczne lub artystyczne w grobowcach przechowywane. Dzieje się to zazwyczaj przy sposobności restauracyi świątyń, stawiania fundamentów pod ołtarze itd. pod pozorem technicznego badania stanu fundamentów, gmachów, murów i sklepów podziemnych.

Z powołaniem się na §. 306 ustawy karnej oraz reskrypt W. c. k. Namiest. z 3 Lutego 1892 l. 3737, Konsystorz Biskupi *zabrania podobnego naruszania grobów i Rządcom* kościołów tak świeckim jak i zakonnym przykazuje, aby w razie koniecznéj potrzeby, o pozwolenie otwarcia krypt grobowych do Konsystorza Biskupiego i do c. k. Władzy politycznej się udawali, jeśli się niechcą narazić na ciężką odpowiedzialność.

L. 783.

Obowiązek donoszenia o wypadkach śmierci i ślubów osób pensyonowanych.

Dekret nadworny z 17 kwietnia 1834, obowiązuje Rządców parafij, aby o wszystkich wypadkach zaszłej w parafii śmierci osób *pobierających pensye i datki ze*

skarbu rządowego, oraz o ślubach wdów i sierót po oficerach oraz urzędnikach cywilnych i wojskowych, donosili bezwłocznie władzy politycznej czyli właściwemu *Starostwu.* Co Rządcom kościołów stósownie do reskryptu W. c. k. Minist. spraw wewn. z 13 Grudnia 1891 l. 3839 celem ścisłego przestrzegania przypominamy.

L. 577.

Towarzystwo wyrobu i sprzedaży szat liturgicznych w Krośnie.

Pod tą firmą zawiązało się Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką w miejsce takiegoż Stowarzyszenia w Żmigrodzie. Stowarzyszenie to pragnie wydrzeć z rąk żydowskich handel *wyrobów kościelnych* i dla dobrobytu krajowego podnieść przemysł ten, dotąd wcale u nas nie rozwinięty.

W uznaniu tego celu popieramy Towarzystwo Krośnieńskie i Duchowieństwu życzliwie polecamy.

L. 246.

Stowarzyszenie „Czerwonego Krzyża“.

W roku 1880 założono Stowarzyszenie to, którego celem jest *wspierać W. c. k. Rząd w czasie wojny w pielęgnowaniu rannych,* a w czasie pokoju zawczasu przygotowywać wszelkie środki ratunkowe. O czem zawiadamiając w Kurrendzie II. i XVIII. z r. 1880 wzywał Ordynaryat Biskupi Duchowieństwo świeckie i zakonne do udziału w tem patryotycznem i humanitarnem przedsięwzięciu bądź to przez wpisywanie się do liczby zwyczajnych, honorowych i wspierających członków, bądź przez gotowość do pielęgnowania chorych, bądź ofiarowania lokalów na pomieszczenie rannych i rekonwalescentów.

Stowarzyszenie „Czerwonego Krzyża“, zostające pod Protektoratem Najjaśniejszego Pana, a przewodnictwem JEgo C. K. Wys. Najdostojniejszego Arcyksięcia Karola Ludwika, kosztem znacznych ofiar uczyniło w ubiegłem dziesięcioleciu wiele, aby z całym spokojem znieść ewentualność wojny. Wszelako dotąd pomieszczenie i leczenie 15000 rannych nie jest jeszcze zabezpieczonem.

W ślad pisma JEgo C. K. Wysokości Arcyksięcia Karola Ludwika z 31 grudnia r. z. l. 190, ponawiamy przytoczone odezwy wzywając Duchowieństwo świeckie i zakonne do popierania według sił i możności celów „Czerwonego Krzyża“.

SPRAWOZDANIE

konferencyi Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Nowym Sączu za rok 1891.

Biuro konferencyi: X. infułat Dr. Góralik, protektor — Stanisław Zaremba, prof. gimn., prezes — X. Jan Dagnan, wiceprezes — X. Ludwik Kozak, skarbnik — Józef Micewski, sekretarz.

Stan konferencyi: Czynnych członków 21 — wspierających 24 — rodzin na etacie konferencyi 38 — studentów wsparcie pobierających 11.

Przychód:

1) Tajne składki członków czynnych	102 złr. 15 ct.
2) Od członków wspierających i dobrodziejów .	75 „ 70 „
3) Z kasy Oszczędności .	100 „ — „
4) Z Kasy Zaliczkowej .	25 „ — „
5) Z Rady powiatowej . .	25 „ — „
6) Inne dochody jak: ze skarbonek i składek w kościele i na cmentarzu	111 „ 11½ „
Razem	438 złr. 96½ ct.
Pozostałość kasowa z roku 1890	211 złr. 12 ct.
Razem	650 złr. 08½ ct.

Rozchód:

1) Na chleb, mięso, mleko, kaszę, groch, mąkę itp.	471 złr. 18 ct.
2) Datki pieniężne na opał mieszkanie lub odzież .	4 złr. 10 ct.
3) Wydatki kancelaryjne i inne nieprzewidziane	29 złr. 80 ct.
Razem	505 złr. 08 ct.

Bilans:

Przychód	650 złr. 08½ ct.
Rozchód	505 „ 08 „
Pozostałość kasowa na rok 1892 .	145 „ —½ „

Odezwa! Przedkładając niniejszem P. T. Publiczności sprawozdanie z czynności konferencyi naszej za rok ubiegły, składamy przedewszystkiem imieniem ubogich rodzin wstydzących się żebrać a pod naszą opieką zostających naszym wspaniałomyślnym Dobrodziejom serdeczne podziękowanie staropolskiem: „Bóg zapłać“.

Jakkolwiek bowiem od czasu założenia w r. 1872 naszej konferencyi w tutejszem mieście ilość członków oraz fundusze tejże bezsprzecznie się wzmogły, to jednak mimo to przedstawiają się takowe w obec szeroko zakreślonej działalności konferencyi w tutejszem mieście jako nader ,szczupłe i niewystarczające. — Ostra zima i brak pracy dający się dotkliwiej obecnie niż kiedykolwiek biednym uczuć, są powodem, iż mnóstwo rodzin wstydzących się żebrać garnie się do nas o pomoc. — Konferencya atoli znajduje się dla braku funduszów w tem zaiste przykrem położeniu, iż odmówić musi niejednokrotnie wsparcia nawet ze wszechmiar na takowe zasługującym i pozostawić ich na pastwę nędzy!

W imieniu zatem tych ostatnich mamy zaszczczyt zaprosić P. T. Publiczność do licznego przystąpienia do naszej konferencyi jużto w charakterze członków wspierających jużteż czynnych i przyjścia nam z pomocą choć skromnymi regularnie uiszczanymi datkami a przez to konferencya będzie w możności otrzeć ubogim niejedną łzę w cichości płynącą i z głodu ginącym rodzinom — gdyż lać balsam pociechy w serca zwątpione i iść z pomocą materyalną ubogim, *to jest celem Towarzystwa naszego.*

***Zaremba**, Prezes.*

Wykaz datków na rzecz Bursy św. Kaźmierza

w czasie od 1. lipca 1891 do 19. marca 1892.

P. T. księża: Jakób Przybyło 15 złr. — Rutkowski 5 złr. — Zuziak 2 złr. — Siemek 2 złr. — Gabryelski 300 złr. — Bryjski od parafian 12 złr. 36 ct. — NN. 1 złr. 50 ct. — Kahl 5 złr. — Kan. Dr. Tylka 5 złr. — NN. 2 złr. — Kowalski 1 złr. — Dziubakowski 25 złr. — Aug. Nowicki 5 złr. — NN. 80 ct. — NN. 12 złr. 30 ct. — Oświęcimski 1 złr. 25 ct. — Owsianka 5 złr. — Żądło 4 złr. 64½ ct. — NN. 3 złr. 98 ct. — NN. 7 złr. 50 ct. — Pechnik 5 złr. — Starzec 2 złr. — Grochowski 2 złr. — Dutka 7 złr. — Górnik 1 złr. 76 ct. — Łękawa 5 złr. — Kuderna 2 złr. — Olexik 5 złr. — Jan Rozner 11 złr. 52 ct. — Wawrz. Bednarz 3 złr. — Najprz. X. Biskup 30 złr. — NN. 8 złr. — Lenartowicz 1 złr. — Pragłowski 5 złr. — Dekanat Łącki 14 złr. 30 ct. — Ropski 1 złr. 48 ct. — Kan. Jan Jaworski 3 złr. — La Croix 10 złr.— Radoniewicz 15 złr. — Głowacz 3 złr. — Franc. Jaglarz 26 złr. — Franc. Górski 10 złr. — Wąsikiewicz 8 złr. 77 ct. — Franciszek Jaworski 5 złr. — Halak 5 złr. — NN. 25 ct. — Dr. Stan. Dutkiewicz Spiryt. 2 złr. — Stopa 5 złr. — Ścislo 10 złr. — Dr. Józef Mrugacz 1 złr.

WW. PP.: Foryst 10 złr. — Wysocki, notaryusz z Mszany 5 złr. — Walterowa 5 złr.— Karpińscy zamiast wieńca na trumnę dziadka 5 złr.— NN. 2 złr. 10 ct.— Skrzypiec 10 złr. — Brzeski 6 złr. — *ś. p. Maciej Korczyk woźny kons. 100 złr.* — Tarnowska Kasa Oszczędności 300 złr. — Rady powiatowe: Tarnowska 300 złr. — Grybowska 5 złr. — Pilźnieńska 50 złr. — Mielecka 15 złr. — Dąbrowska 50 złr. — 2 koncerty w strzeleckim ogrodzie przyniosły 75 złr. 15 ct. — Z balu Towarzystwa strzeleckiego 59 złr. 61½ ct. — Zarząd dóbr JO. ks. Sanguszki 10 korcy ziemniaków 3 sągi drzewa, 30 wiązek słomy, — X. Proboszcz w Pleśny 9 klg. powidel i 20 klg. kaszy.

Składając wszystkim Dobrodziejom za te ofiary serdeczne podziękowanie, prosimy gorąco ze względu na większe wydatki w tym roku spowodowane spłaceniem znacznej pożyczki na powiększenie domu zaciągniętej, i drożyzną wielką wiktuałów, by Przew. Duchowieństwo jak dotąd, w przeważnej części utrzymujące ten zakład, spieszyło mu i nadal na pomoc nie załując datków pieniężnych albo też artykułów pożywienia.

WYKAZ

pobożnych składek w Dyecezyi na restauracyę katedry

(w czasie od 5 lutego do 20 marca 1892).

Parafie: *Poremba rudlna 6 złr. 50 ct.—Szczepanów 4 złr.—Łękawica 14 złr. 71 ct.— Mała 4 złr. 74 ct.— Baranów 8 złr. — Uszew 10 złr. 20 ct. — Ryglice 7 złr. 60 ct. — Korzenna 5 złr.—Olszówka 4 złr. 84 ct.—Królówka 9 złr. 20 ct.—Łososina g. 10 złr.— Pleśna 7 złr. 2 ct.—Kamionka mała 2 złr. — Żegocina 1 złr. — Nowe Rybie 2 złr. — Słopnice 8 złr.—Limanowa 6 złr.— Pisarzowa 2 złr. — Męcina 1 złr. 40 ct. — Ujanowice 5 złr. — Piotrkowice 1 złr.—Podegrodzie 4 złr. 15 ct.—Słotwina 4 złr.—* Oprócz subskrybowanych rocznych datków, dali: *X. Radoniewicz 25 złr.— X. Tomasz Januś 50 złr. — X. Franciszek Górski 10 złr.—X. Jan Wróbel 25 złr.— NN. 91 złr. 41 ct.—Kan. X. Dr. Bernacki 124 złr. 89½ ct. — Wny Wojciech Uzarski 2 złr. — X. infułat Dr. Bąba 30 złr. — X. Palewski Józef 10 złr.— X. Dr. Mrugacz 10 złr.— X. Boxa 20 złr.*—razem ***526 złr. 66½ ct.*** Dnia 5 lutego 1892 było w kasie komitetu rest. 1481 zlr. 79 ct. i jeden talar; przeto do dnia 20 marca 1892 zebrano w r. b. = ***2008 złr. 45½ ct. i jeden talar***, oprócz kwot subskrybowanych, które z końcem roku do wiadomości podane będą.

Mutationes inter Venerabilem Clerum

inde a 5. Febr. usque ad 20. Martii 1892.

AR. *Franc. Jaglarz*, emerit. Decanus Czchovensis et parochus in Gnojnik institutus ad Beneficium de Trzciana.—R. *Ios. Łazarski*, transl. e Trzciana ad Łącko.—R. *Ludovicus Jemioło*, ob infirmitatem eliberatus ab officiis in Nagoszyn curat valetudinem in *Borzęcin*. — R. *Andreas Cebula* transl. e Radomyśl ad *Nagoszyn*. — R. *Petrus Kapała*, libere resignavit mun. Catech. in Mielec et applicatus qua Coop. in *Jadowniki*.—R. *Ioseph Jarosz*, obtinuit munus Catechetae in *Kołomyja*. — R. *Franciscus Górski*, institutus ad Beneficium de Pisarzowa.—R. *Ioannes Figiel*, transl. e Łęki ad *Radomyśl*.—R. *Iulianus Trybowski*, ex Uszew ad Łęki.— R. *Ios. Sikora* e Cerekiew ad *Zasów*.— R. *Fridericus Kletta* e Dobra ad Podegrodzie qua Coop. III. — R. *Ios. Stopa*, institutus ad Beneficium de *Czchów*. — R. *Franciscus Irzyński*, transl. e Czchów ad *Kolbuszowa*. — R. *Casimirus Lepiarz*, Curatus de Pstrągowa decor. Exposit. can. — R. *Casim. Łazarski*, Curatus de Limanowa obtinuit privil. Exposit. can.

Piis ad aram precibus commendatur:

anima p. m. ***Iosephi Buczyński,*** Profes. Historiae eccl. in Semin. dioecesano, qui die 18 Martii, in Wörishofen curans valetudinem, Sacramentis provisus, anno aet. 29 et sacerdotii 6, pie obdormivit in Domino, — Societati precum pro felici morte ***adscriptus.***

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO

W Tarnowie, dnia 21. marca 1892.

IGNACY
Biskup.

Stanisław Walczyński
Kanclerz.

W drukarni Józefa Styrny w Tarnowie, 1892.

Nakładem Kleru Dyecezalnego.